

Peter Gissy

Man med kapuschong

Förlaget Orda

Man Med Kapuschong

av

Peter Gissy

1:a upplagan Förlaget Orda AB 2014

© Peter Gissy 2002

ISBN 978-91-7553-917-1

Utgiven av Förlaget Orda AB

www.forlagetorda.se

Vår Gud kommer, och han skall icke tuga. Förtärande
eld går framför honom, och omkring honom stormar
det med makt. Han kallar på himmelen därovan och på
jorden, för att döma sitt folk.

Psaltaren

prolog

Något hade väckt henne.

Eva Örvik satte sig upp i sängen, obehagligt medveten om att hjärtat dunkade hårt i bröstet. Spänt stirrade hon in i sovrummets skuggor.

Nej, allt var tyst.

Inbillade hon sig?

I trappuppgången, någonstans i utkanten av hennes värld och ändå en del av den, hörde hon plötsligt hissen gå i gång. Hon brukade betrakta det mjukt brummande ljudet som något tryggt, men den här gången kändes det egendomligt hotfullt.

Hastigt tittade hon bort mot fönstret där neonljusen från restaurangen rakt över gatan som vanligt pumpade sitt ljus över de tvärställda persiennerna. Rött, gult, vitt, i ett evigt kretslopp.

Hur var det: rörde sig inte gardinerna?

Hjärtslagen kändes som hammarslag nu. Hon tvingade sig tillbaka mot kudden och tog ett djupt andetag. Herre Gud! Vad var det med henne? Såg hon spöken? Klarade hon inte av att bo ensam?

Nej, hon visste vad det handlade om. Innerst inne visste hon.

Lägenheten låg på första våningsplanet, och hon hade trottoaren precis utanför. Visserligen låg det affärer tvärs över gatan, men trafiken var nästan obefintlig fram på natten. Och i mörkret var det alldeles för enkelt för vem som helst att ta sig upp på hennes lilla balkong. Inte för att hon ägde mycket som var värt att stjäla sedan skilsmässan, men ändå. De höga häckarna utmed husväggen fungerade ju som skydd för en eventuell

inkräktare. Ett par kliv i mörkret bara, så stod han – eller hon för den delen – på balkongen. Hennes balkong! Även om hon, Eva, alltid höll balkongdörren stängd om nätterna, så gånade oron i henne. Och hade gjort så sedan första dagen hon satt sin fot här. Mycket var bra med lägenheten, men det här var definitivt inte det. Ofrivilligt rös hon till medan hjärnan målade upp vad som kunde hända. Hur enkelt var det inte? Det gick att skära ett hål i glaset på ingen tid alls – hade hon inte sett ett TV-program om det? – och sticka in handen och... Stopp! Det borde gå att låsa balkongdörren. Med nyckel. Eller så borde det finnas ett galler som inte gick att forcera så lätt. När hon sagt något åt det hållet till hyresvärden, hade denne ryckt på axlarna och skänkt henne en blick som om han undrat vilken planet hon kom ifrån. Den pösige idioten med sitt fåniga pipskägg! Hans raljanta svar for då och då genom hennes huvud: orden repeterades som ett ljudband som hängt upp sig. "Hetsa inte upp sej, lilla damen. Var glad att du fått tag i en lägenhet. Vill du inte ha den? Säj till bara, kön är lång."

Hon fick lugna sig nu.

Hon strök en svettpärla ur pannan.

Så här kunde hon inte ha det. Den här ångesten tog livet av henne!

Bettan, väninnan som hon känt sedan grundskolan, hade rätt. Vad var hon för ett våp egentligen som fann sig i det här? I morgon – direkt efter frukosten – skulle hon kontakta honom, värden, och se om det inte gick att göra något. Kanske kunde hon få byta lägenhet. Kanske hade en annan tvårummare blivit ledig? Annars kunde en etta duga i värsta fall – även om det skulle kännas som att byta ner sig. Bara den låg högre upp i huset, det var allt som räknades.

Åter ryckte hon till när hon tyckte sig se något röra sig

utanför vardagsrumsfönstret.

Visst var det någon där?

En skugga. På väg in?

Nej, hur kunde hon få för sig det? Hon hörde sin egen röst i huvudet. Hörde hur hon förmanade sig. Balkongdörren var ju stängd! Det sista hon gjorde innan hon lade sig för natten var att kontrollera det.

Hon kastade en blick på de självlysande siffrorna på klockradion. När hon insåg att det bara var ett par timmar sedan hon kommit hem från krogen, kände hon en omedelbar lättnad. Bara några timmar! Det förklarade saken. Säkert var det alkoholen som fick hjärnan att spela ett spratt. Hur mycket hade hon druckit?

Alldeles för mycket.

Darrande lutade hon sig tillbaka i sängen, slöt ögonen och tog ett djupt andetag.

Vilken bortkastad kväll. Varför hade hon låtit sig övertalas att gå till *O'Learys* efter teatern? Allting hade börjat så bra, men så hade Monika och Britt låtit sig raggas upp av två tyska affärsmän. Så billigt! För all del, killarna hade sett trevliga ut och uppfört sig städat – och dessutom verkat ha gott om pengar, ingen oäven detalj i dessa tider – men ändå! De hade lämnat henne ensam i baren. Där hade hon fått häcka som en annan panelhöna medan väninnorna ockuperat dansgolvet och då och då kastat menande blickar mot henne. Hon hade fått sitta där och munhuggas med fulla karlar med ett enda mål för ögonen: att-få henne på rygg. Karlar! Till sist hade hon inte orkat mer och bett garderobiären fixa en taxi åt henne.

Hon tänkte minsann säga väninnorna ett sanningens ord!

Det snurrade till i huvudet.

Det var inte likt henne att dricka så mycket. Nej.

Det var när hon reste sig för att gå ut på toaletten, som skuggan i dörröppningen fick liv och växte till i storlek och for emot henne. Hon trodde hjärtat skulle rämna. Hon fick ur sig det som låg närmast till hands: "E-erik? Är det du?" Men innerst inne visste hon att det inte kunde vara ex-maken. Inte ens han, som kunde vara en sådan skitstövel, skulle överraska henne så här.

När gestalten – en man! – hårdhänt pressade henne mot sängen och slet i hennes kläder var det som om en isklump fyllde magen. Hon skrek till medan hon försökte komma undan, men när mannen tryckte handen över hennes mun och höll upp den gnistrande kniven och väste något, var det som om skräcken förlamade henne. "Håll käften, din hora!" fräste han i hennes öra. "Gör som jag säger! Annars skär jag upp dej!"

När han i samma ögonblick slet sönder nattlinnet över bröstet och tvingade isär hennes ben, allt under några svidande, ofattbara sekunder, återfick hon plötsligt styrkan för ett tag. Men då var allt för sent: han satt redan grensle över henne, som om hon var en bom, och hon kände det kalla stålet mot sin strupe.

Först tänkte hon inte på att han kunde döda henne.

Irrationellt var hennes första tanke att han inte fick skära henne i ansiktet. Inte det! Hon hade hört talas om kvinnor som blivit alldeles strimlade av galna män, senast hade hon läst om det i Vecko-Revyn, och hon ville inte att det skulle hända henne. Hon hade sett vad en kniv kunde ställa till med.

Med en blandning av rädsla och förödmjukelse tvingade hon sig att uthärda den skärande smärtan när han stötte sin hårda lem i henne. Medan han juckade, lämnade kniven inte för ett ögonblick hennes strupe.

Hon stirrade mot väggen. Mekaniskt följde hon färgskiftningarna mot persiennerna. Hon kunde se det

hela utifrån. Som om det inte var henne detta hände, utan någon annan. Som om hon kröp ur sig själv och ställde sig i ett hörn av lägenheten och tittade på när hon blev våldtagen.

Våldtagen!

Herre Gud, hon blev våldtagen!

Jesus! Vad sa att han inte tänkte döda henne efteråt?

Hon ville inte dö!

Kanske skulle han tortera henne? Skära henne med kniven i halsen och överallt? En ohygglig fasa fyllde henne och hon förlorade medvetandet.

Efteråt, när hon kommit till sig igen, slog han henne med baksidan av handen i ansiktet och tvingade upp henne och stängde in henne på toaletten.

När hon hörde honom slå igen ytterdörren och lämna lägenheten, tackade hon gråtande alla makter för att han inte dödat henne eller vanställt henne. Längre satt hon på toalettgolvet och snyftade, rädd för att öppna dörren trots att hon var övertygad om att han gått. Han, mannen som tömt sin säd i henne som om hon var en skitig potta, hade sagt att han skulle komma tillbaka om hon ringde polisen. Hörde hon det? Om hon ringde polisen skulle han komma tillbaka och då skulle han döda henne.

Och först tänkte hon inte vända sig till polisen. Verkligen inte. Hon tänkte på skammen och vad hennes mamma och väninnorna skulle säga.

Det var när hon såg blodet som rann längs benen och över fötterna och bildade en pöl på mattan som hon tänkte om.

Nej, han skulle inte få komma undan!

Han fick inte komma undan!

Handen hade skakat när hon lyft luren, den hade känts som om den vägde ett ton, och det hade dröjt innan hon

orkat slå numret. Äter hade gråten kommit över henne när rösten i andra änden svarat. Med största svårighet hade hon lyckats formulera orden: "Hjälp mej! J-jag har... är våldtagen."

Medan samtalet kopplats vidare, hade hon stirrat på sig själv i hallspegeln och knappt känt igen sig. Var det verkligen hon? Ansiktet var uppsvullet, ögonen liknade mörka kraterhål. Det fanns intorkat blod på kinden.

Hon såg ut som om hon åldrats ett decennium.

Märkvärdigt nog hatade hon sig själv nästan mer än mannen som förgripit sig på henne. Så sa hon också till den förstående poliskvinnan som tog emot hennes anmälan.

"Jag känner mej så... smutsig."

"Det är inte du som har skuld i det här. Kom ihåg det."

Till henne, poliskvinnan som hon senare aldrig skulle komma ihåg namnet på, sa hon att våldtäktsmannen varit i tjugofemårsåldern, under medellängd.

Dessutom hade han haft tunna gummihandskar. Jo, och så hade han luktat starkt av något. Om hon kunde lämna ett signalement? Nej, han hade haft en kapuschong som dolt ansiktet. Det var mörkt. Det var konstigt att hon inte mindes mer.

Denna dag, den 11 maj 1982, var det bara mannen med kapuschongen som visste att trettioettåriga Eva Agneta Örvik, boende på Guldheden i centrala Göteborg – ett stenkast från Sahlgrenska sjukhuset där hon senare undersöktes av en läkare – inte var hans första våldtäktsoffer.

1982

Del 1: GARNINGARNA 19-22 juni

ETT

Han höll försiktigt om armen när han klev ur taxin. Medan chauffören körde iväg stod han kvar och lät blicken glida runt.

Himlen var blå.

En mås, indränkt i guld, kretsade skrattande över polishusets tak som om hon ville demonstrera sin flygskicklighet. Fönsterrutorna i den höga byggnaden glittrade som krossade smaragder i solen. En dag att åka till stranden på, tänkte han. Ingen dag att börjajobba igen efter en lång tids frånvaro. Nå, nu var det ändå så. Ett ögonblick övervägde han om han skulle ta den långa trappan i dubbla kliv. Och varför inte?

Nej.

Det var med blandade känslor Günther Martinsson – trettionio år till hösten – återvände till sin arbetsplats. Under det gångna året hade han haft åtskilliga tillfällen att ställa sig frågan om han verkligen skulle fortsätta inom polisyrket. Det sägs att det går att lära sig något av det förflutna, och att den kunskapen kan underlätta vid framtida handlingar. Men vad hade livet lärt honom? En nyskild kriminalinspektör med kroniskt sprängande huvudvärk? Jo, en sak, tänkte han med ett stänk av den galghumor som var hans ständige följeslagare numera: man får acceptera saker och ting som de kommer. Vad är

det mer att göra egentligen?

Han log.

Litet mer hade han förstås lärt sig. Till exempel att smärtlindrande tabletter inte bör kombineras med whisky.

Han hann se en skymt av sig själv i de tjocka glasörrarna innan han beslutsamt drog upp dem. Kavaj, t-shirt, sommartunna byxor. Det var enkelt att klä sig när vädret var så generöst. Babben Andersson satt i receptionen som hon alltid gjort. Hon spärrade upp munnen innan hon lade ifrån sig headsetet och skyndade ut och gav honom en lång kram. De kastanjbruna ögonen var blanka, varma. Hennes värmländska var lika tydlig som han mindes det. "Günther Martinsson. Kära hjärtanes, vad glad jag är att se dej igen. Välkommen tillbaka, vännen."

Han nöp henne lättsinnigt i kinden och svarade att han också hade längtat efter henne, och när hon sa något om att han var sig lik men såg en aning magrare ut, fyrade han av: "Jag reder mej. Du själv då? Hur har du det själv?"

Hennes grå hårlockar rullade med när hon skakade på huvudet. "Det är hysteriskt här som vanligt. Du behövs hos oss. Verkligen skönt att du kan jobba igen", sa hon. Han såg i hennes ögon vad hon menade – trots att hon inte tittade i riktning mot hans vänsterhand.

Utän att invänta hans svar snurrade hon runt och skyndade tillbaka till sina surrande telefoner som bildade en sorts ljudkuliss. När han hojtade "Ta det lugnt, Babben", höjde hon bara ena handen över huvudet. Ungefär som om hon samtidigt hälsade på en bekant utanför den glasade entrén.

Medan han gick bort till hissarna funderade han över henne. Hon såg bra ut för att inte vara så långt från de

sextio. Hon hade anställts på polishuset samma år som han och de hade gått samma introduktionskurs en gång, säkert var det en av anledningarna till att hon följt hans karriär extra noga. Var det tretton år sedan? Hon vet mer om mig än många andra på det här bygget, tänkte han.

Arne Persson höll upp hissdörren. Denne, som i ständigt mörka kostymer mer påminde om en begravningsentreprenör än om en kriminalkommissarie på ekoroteln, gav efter litet på sin vanliga stramhet. Han höll en dokumentportfölj under armen.

"Du är tillbaka igen? Jag hörde om det som hände... Förbannat strongly gjort. Jag vill du ska veta det."

"Tack."

"Din första arbetsdag?" Han dröjde med fingret över hissknapparna. "Ska du till din vanliga avdelning?"

"Våldsroteln, ja."

"Då trycker jag på trean. Har du hört om alla omorganisationerna här i huset?"

"Nej."

"Nya tider, nya tankar. Det är så hela tiden. PR-aktiviteter. Hur länge har du varit borta nu?"

"Ett och ett halvt år. Drygt."

"Det har hänt en del."

De sa inte mer till varandra under hissfärden. I spegeln såg Günther Martinsson att den andre sneglade på hans arm, han låtsades inte om det.

Den gamla korridoren var sig lik, han hade alltid upplevt den som ett gigantiskt akvarium med de grönmålade väggarna och långa neonrören i taket. När han såg flera i gänget samlade framför kaffemaskinen, högg det till i magen. Inte allt hade förändrats.

Han gick fram till dem och sa "hej" och nickade runt laget.

Inte för ett ögonblick trodde han att de "råkade" stå

här just nu. Kände han dem inte alltför väl?

Någon sa: "Där är han ju", en annan sa: "Se, Gugge." Han kunde inte hålla läpparna i styr. Så tillgjort!

Av alla var det spaningschefen Sören Almborg, biträdande rotelchef, som tog upp en applåd. De andra ställde sig i en ring omkring Martinsson och stämde in. Han skakade på huvudet, mest för att det inte skulle synas att han var generad.

"Larva er inte."

Dunkarna i ryggen satt där han väntat dem. "Bra gjort, Gugge", sa någon.

Orden värmde förstås, men han var trött på att ständigt höra dem och hade ett svar: "Jag gjorde mitt jobb. Ni skulle ha gjort likadant. Nästa gång är det er tur att sätta livet på spel." De hummade medhåll, inte tillnärmelsevis så besvärade som de låtsades.

Det blev en paus, och när han insåg vad de alla var nyfikna på, höll han upp sin bandagerade näve i luften. "Här. Så här ser den ut. Tummen och pekfingret är hela. Dom andra tre är avhuggna vid knogarna. Inte snyggt, men det kunde varit värre." Mycket värre, tänkte han och mindes läkarnas ord.

De tittade på det som blivit kvar efter det att vården gjort sitt. De nickade lugnt. Inga starkare reaktioner. Jag förstår dem, tänkte Martinsson. Vi är alla härdade. Tre förlorade fingrar är trots allt inte hela världen. I synnerhet, förstås, om det inte är ens egna.

Deras frågor var sådana som han hade besvarat åtskilliga gånger sedan han kommit hem från Sahlgrenska, och han misstänkte att de visste betydligt mer än de ville ge sken av: trots allt hade hans liv den senaste tiden varit något av en följetong i veckopressen. Det sistnämnda var inget Günther Martinsson eftersträvat. Direkt efter det att han vaknat upp från sin

medvetslöshet hade medierna invaderat sjukhuset. Och de hade inte stannat där. Journalister och fotografer hade belägrat hans ytterdörr efter det att han hade skrivits ut. Det hade skrivits alldeles för mycket om honom, och mycket hade varit av tveksam sanningshalt. Aftonbladet hade döpt honom till "Polishjälten" – ett epitet som snabbt hade övertagits av övrig press.

Sören Almqvist, i rutig skjorta och enfärgad slips, höll fram en mugg kaffe. "Här, Gulle. En sockerbit som vanligt?"

"Tack."

När Sören var bekymrad brukade han dra ihop sina mörka ögonbryn och puta med läpparna på ett speciellt sätt. Som nu. Det avlånga ansiktet under den grå kalufsen fick drag av en sorgsen tax. "Hur är det att leva med en sån hand?" Han stack in en cigarett i munnen och fick upp en tändare.

"Man vänjer sig. Det är mycket man tar för självklart när man har båda händerna hela. Som att knyta skorna eller skala potatis." Han log. "Det går med tumme och pekfinger också, det tar litet längre tid bara."

"Du har inte ont?"

"Nej. Inte där. Det molvärker i skallen, förstås. För jämnan, faktiskt. Ett tecken på att man har en hjärna, antar jag."

Martinsson läppjade på kaffet och kikade från den ene till den andre. Flera drog till munnen i något som skulle föreställa ett leende, men det lurade honom inte. "Vad händer här då?" sa han.

Men ännu var de inte beredda att släppa ämnet.

Kurre Wallqvist höll en tidning i handen. Han sa: "Jag har en kusin som förlorade ett ben i en trafikolycka. Han håller på att lära sig gå med benprotes. Det går riktigt bra." Han log uppmuntrande.

"Hur gör polishjältar när dom pinkar?" sa en röst bakom hans rygg.

Günther Martinsson visste vem den tillhörde utan att snurra runt. Han och Fredrik Wallén hade kamperat ihop så mycket att de kunde säga vilken skit som helst till varandra. Wallén var den – utöver Martinssons far – som besökt honom flest gånger under sjukhusvistelsen.

Fredrik Wallén var några år yngre än Martinsson. Han var grovt byggd, med uppdragna axlar som om han alltid bar på en ryggsäck, och han var huvudet kortare än Martinsson. Sedan sist hade han klippt sig kort, och det syntes i pannan var solbrännan slutade. Trots sin relativa fulhet hade han lätt att attrahera kvinnor. Hans fru i andra äktenskapet gick i väntans tider. Det skulle bli hans första barn.

Günther Martinsson övervägde att sticka ner handen i kavajfickan men lät bli.

"Kan vi prata om nåt annat?" vädjade han. Leendena kändes ändå sköna. Det här gnabbet har jag saknat, tänkte han. "Har ni inte tiomöte längre, som i forna dar?"

Då tittade alla på sina armbandsklockor som om han påmint dem om varför de var där. "Just det", sa Sören Almberg och körde det som var kvar av ciggen i det sandfyllda askfatet. "Det är dags, gubbar. Gugge?"

"Ja?"

"Du ska träffa nye bossen. Fredrik visar vägen."

Alla fick plötsligt bråttom och knycklade ihop sina bägare och försökte samtidigt pricka papperskorgen i hörnet. Fredrik riktade ett pekfinger mot Günther Martinsson. "Dags att jobba så att vi inte gör skattebetalarna besvikna, polishjälten. Kom här." Han snurrade runt och stegade iväg genom korridoren. Han slog i klackarna som den reservofficer han var.

"Kalla mej inte så."

Fredrik Wallén hörde honom inte. Eller så låtsades han inte höra.

Polishuset hade uppförts i en tid då arkitekter förordade funktionalism. De långa raka korridorerna med sina många kontor var ett utslag av denna tanke. Enkelhet, närhet. Martinsson förstod denna princip, han till och med sympatiserade med den, men han hade aldrig förstått varför kåken måste se så kal och trist ut för det. Han var inte ensam om att tycka så. En gång hade de haft besök av spansk polis från Barcelona, och polismännen hade skakat på huvudet när de sett den rätlinjiga byggnaden och närmast tyckt synd om dem som tvingades vistas i den.

Fredrik Wallén, steget före Martinsson, pratade oavbrutet utan att ta någon notis om att andra kollegor hejdade denne och ville hälsa. Så särskilt mycket av det han sa, hörde Martinsson inte av naturliga skäl. När han äntligen hann upp Wallén, hade denne stannat framför en dörr.

Martinsson kände igen den.

"OK?" sa Wallén och såg forskande på honom.

"Va?"

"Hör du inte på?" Han sänkte rösten och talade plötsligt som om han läste ur ett protokoll. "Nye chefen för roteln heter Kjell Axel Nordlander. Han är från Gävle men kommer närmast från Östersund."

Han tittade på Martinsson som om han försökte avläsa någon reaktion i dennes ansikte.

"Och?" sa Martinsson eftersom kollegan uppenbarligen hade mer att säga.

"Han håller på Modo, kan du begripa det?" Så knackade han på dörren och drog upp den. Kontoret var tomt. "Sätt dej. Han är här strax."

När Günther Martinsson en stund senare satt i den ena av de båda vräkiga skinnfåtöjlerna på Nordlanders kontor, överfölls han av minnen. Sist han varit här hade han suttit mittemot Sten Gabrielson, dåvarande rotelchefen, just när denne fått beskedet om bankrånet. Då hade ingen kunnat ana att det skulle förändra så många liv. Inte minst mitt, tänkte han. Gabrielson hade visst förflyttats till Trollhättan, till ordningspolisen – om det var en följd av det inträffade var Martinsson oklar över. Nordlander hade hur som helst inte varit chef länge, det hade Fredrik Wallén nämnt.

Vad var det Arne Persson, i hissen, sagt om organisationsförändringar?

Han fingrade på sin trasiga hand. Den ömmade litet.

Rummet såg annorlunda ut. Gamle Gabrielson hade inte haft mycket till övers för hur det såg ut runt honom. Men det hade den här chefen. På Martinsson verkade det som om någon inredningsarkitekt varit i farten. De vitmålade väggarna bröts av med tavlor av modern konst: streck och bollar om vartannat i starka färger. Bokhyllorna var översvämmade av böcker och pärmar, men det fanns luckor här och var i bokraderna och där syntes små eleganta glasvaser från Kosta. Det tunga askfatet av glas, på bordet mellan fåtöjlerna, var soprent på fimpar och såg ut som om det stod där för att säga något. Mest uppseendeväckande ändå: på skrivbordet simmade några nejlikor i en skål.

Nej, möblerna var definitivt inte inköpta på Myrorna.

Det mesta gav ett opersonligt intryck, utom en sak: i bokhyllan stod ett fotografi av en joggingklädd, smärt blondin i trettioårsåldern och med ett leende som kunde tävla med Mona Lisas.

Vad var den här Nordlander för en? Brottstycken av det Fredrik Wallén hasplat ur sig flöt upp i hjärnan.

Nordlander var visst både effektiv och trist. En kombination som Martinsson inte hade några synpunkter på. Mannen fick vara som han ville, bara han kunde sitt jobb.

När dörren slogs upp och Nordlander stegade in, visade det sig vara en stor karl med yviga rörelser. Martinsson reste sig halvvägs och gjorde sig beredd att sträcka fram handen. Nordlander vinkade avvärjande.

"Sitt", sa han kort och sköt igen dörren bakom sig med foten. "Välkommen tillbaka. Jag har läst om dej, Günther Martinsson."

"Inget negativt hoppas jag."

Han hade en grov röst som knarrade litet. "Tvärtom. Du har blivit nåt av en hjälte."

"Ofrivilligt".

"Vi styr inte alltid över våra liv, eller hur?" Nordlander slog sig ner bakom skrivbordet. Han rättade till sin skjortkrage och försäkrade sig om att slipsen låg innanför den dubbel- knäppta kavajen. Allt i en enda rörelse.

"På tal om det, ja. Jag är chef efter Gabrielson numera, och jag antar att du vet att jag heter Nordlander. Kalla mej Kjell." Hans sätt att kortfattat gå rakt på sak var både tilltalande och skrämmande. Han påminde Martinsson om en blodhund som fått upp spåret och som varken såg åt höger eller vänster. "Hur är det med din näve? Du kan röra den?"

Martinsson svarade något allmänt, och Nordlander gav honom ett neutralt grin och ställde ytterligare några frågor. Martinsson märkte snart att den nye chefen inte var särskilt intresserad av hans svar trots att han, Nordlander, då och då nickade med huvudet på sned. Ögonen släppte inte honom för ett ögonblick. Martinsson kände sig obekvä. Vad fan ruvar han på? tänkte han. Annars gav Nordlander ett snitsigt intryck

som harmonierade väl till inredningen. Han hade vad psykologerna kallar "talande händer". Den blå skjortan hade diskreta ränder, och såg ut att ha kunnat kosta en del. Säkert var Rolex- klockan, som han då och då gluttade på, ingen imitation. Det solbrända ansiktet och det kortsnaggade håret förstärkte det ungdomliga intrycket. Martinsson hade varit med tillräckligt länge för att känna igen en tvättäkta karriärst.

Nordlanders ton blev allvarligare: "Från det ena till det andra. Jag har fått besked om att du vill jobba deltid?"

Inget nytt där. Läkarna hade haft större inflytande över det beslutet än Martinsson önskat. Han sa: "Vill och vill. Jag har blivit ombedd att jobba halva dagar ett tag, med tanke på... omständigheterna. När vi märker att det inte är några problem, kan vi gå över på heltid", lade han till.

Nordlanders händer gled ihop, fingertopparna nuddade vid varandra. Ögonen smalnade något. "Vi ser dej som en stark resurs, Günther, förstå mej rätt, men... Det är bra att du tar det lugnt ett tag. Tills du kommit i ordning med livet igen. Men jag behöver ha folk på heltid här. Du förstår?"

"Jag jobbar gärna heltid, men läkarna..."

Han höjde handen. "Vi ska inte gå emot läkarnas order. Men jag måste se det ur enhetens synvinkel. Vi har häcken full här. Vi behöver folk som kan jobba hundra procent – ja, tvåhundra procent, om det behövs. Därför har jag ett förslag."

Martinsson rätade på sig. Samtalet tippade över åt ett visst håll och han tyckte inte om det. "Vad menar du?"

"Jag har talat med sedlighetsroteln om att du ska hjälpa dom."

"Sedlighetsroteln? Jag förstår inte..."

"Det är en relativt nyinrättad enhet. Dom behöver erfaret folk."

Hörde han rätt? Han vinkade avvärjande med sin friska hand. "Är du tokig? Jag har jobbat här på roteln så länge att jag inte kan minnas när jag började. Sedlighetsroteln? Jag kan inget om deras skit. Vad ska jag där och göra?" Han var nära att säga att han likaså gott kunde sluta som polis om han inte fick arbeta med det han begrep sig på, men höll inne med det.

"Var realist, Günther. Du kan inte ge järnet så som saker och ting är. Vad beträffar sedlighetsroteln, så lär du dej fort och..."

Martinsson flög upp. "Vill du sätta mej på nåt jag inte kan? Det vinner ingen på. Menar du att jag inte duger längre?"

Nordlanders händer "talade" något igen, vad var Martinsson oklart. "Sätt dej, Günther. Ta det inte så... Låt oss resonera." Hans blick var kylig och det fanns något definitivt i ögonen.

Det slog Martinsson att det inte spelade någon roll vad han sa. Saken var redan avgjord. Över hans huvud. Den skitstroppen! "Jag förlorade fingrarna i tjänsten, får jag påminna dej om det? Jag räddade liv, och alla försäkrar mej att det var modigt gjort och att det är så vi poliser ska agera." Han höll fram den trasiga handen över skrivbordet, över blommorna i sitt vattenbad. "I gengäld förlorade jag en bit av min kropp. Säger du att jag förlorar mitt jobb också?"

"Brusa inte upp. Sätt dej."

Nordlander var iskall.

Han väntade tills Martinsson hade satt sig, innan han fortsatte: "Du förlorar inte jobbet, Günther. Det är inte det jag säger. Men jag har inte råd att hålla mej med folk som bara jobbar femtio procent. Jag har talat med personalavdelningen om det här och dom säger att..."

Martinsson avbröt honom igen. "Du kunde ha besvärat

dej med att snacka med mej först. Då kunde jag ha talat om för dej att jag aldrig har jobbat mindre än trehundra procent. Fråga vem som helst. Några förlorade fingrar har inget med det att göra." Han kom att tänka på en sak. "Har du hört med facket?"

"Dom är informerade."

Martinsson kände hur smärtan tryckte på i bakskallen. Den eviga huvudvärken förvärrades då och då. Attackerna kom inte sällan oväntat. Ibland upplevde han det som om någon försökte pressa ur hjärnsubstansen som man pressar saften ur en apelsin.

"Du är nöjd, va? Att bli av med mej?"

"Det handlar inte om det. Jag har gett dej mina argument, nu vet du hur läget är", sa Nordlander torrt. "Vi kan inte ha dej här nu. Ta det inte personligt. Vi har en arbetssituation just nu som inte tillåter deltidsarbete."

De stirrade på varandra under tystnad.

Det var som om det sagda hängde kvar i luften mellan dem. Det hördes ljud utifrån korridoren: någon sköt något tungt framför sig. Snabba klackar klapprade förbi. Så skruvade Nordlander på näsan som om den höll på att lossna och sa på sitt knarrande sätt: "Då är vi alltså överens."

Han höjde rösten på slutet, men det var inte en fråga. Martinsson ruskade på huvudet. "Jag vill ta upp saken med facket."

"Jag säger inte att du inte är välkommen tillbaka senare, Günther."

När telefonen i samma ögonblick skrällde till, tryckte han luren mot örat utan att släppa Martinsson med blicken. "Ja?"

Ett par sekunder senare sa han ja" igen och lade på.

Han sa: "Det var Bengt Kroon på sedlighetsroteln. Han väntar på dej." Han tvekade ett ögonblick. "Det är också

ett viktigt jobb dom gör där.”

”Har jag nåt alternativ?”

Nordlander lyckades se besvärad ut. ”Nej.”

Ilsket reste sig Martinsson. Han försökte komma på något dräpande att säga men hann inte. Dörren slogs upp och Fredrik Wallén stack in huvudet: ”Larm från Askims Camping, Kjell. En husvagn har sprängts i luften. Vi drar.”

Den febriga spänningen avtecknade sig i hans ögon. Jag känner igen den spänningen, tänkte Martinsson. Är det slut med det nu?

”Skadade?” sa Nordlander.

”Vet inte. Förmodligen är det en gasolflaska som flugit i luften. Ska du med, Gugge?”

Sören Almqvist höjtade något i bakgrunden. Det lät som om hela enheten skulle ut.

Martinsson vände sig om och fångade in Nordlanders blick och höll kvar den några sekunder innan han svarade. ”En annan gång.”

Medan hissen borrhade sig upp till femte våningen i polishuset tänkte Günther Martinsson på Nordlanders ord. Det hade känts som en dolkstöt i ryggen när den nye chefen kommit dragandes med att han inte dög längre.

Missmodigt betraktade han sin bandagerade vänsterhand där pekfinger och tumme stack fram som hummerklor. Skit! Han hade verkligen sett fram emot att få börja jobba, att äntligen vara till nytta igen. Inte ens i drömmen hade han kunnat föreställa sig att inte vara välkommen tillbaka.

Utöver en fluga som stångade huvudet mot väggen i den varma hissen – han kände sig som den – var han ensam. Han betraktade sig i spegeln. Håret hade fått fler inslag av silverstänk, de halvlånga polisongerna behövde kortas något. Fortfarande var han smal i ansiktet och

hade inte fått tillbaka mer än ett par kilo av de nio han förlorat i samband med sjukhusvistelsen. Säkert hade Anitas svek kostat honom ett par kilo av dem.

Han ångrade hastigt sina tankar. Det var fel att låta sin frustration gå ut över ex-frun. Konstigt, trots att han åt allt han kom över, var det som om kalorierna inte ville fastna på honom. Han hade fått köpa nya byxor eftersom de gamla numera var stora som tält, och nu såg han att också de hängde lösa i stjärten. T-shirten under kavajen var också nyköpt: det stack fram litet morskt hårburr i halsen. Kanske såg det en aning utstuderat ut. Som om jag försöker låtsas att allt är som det alltid varit, tänkte han. Vem försöker jag egentligen lura?

Medan hissen segade sig uppåt gick åter hans tankar, nästan maniskt, bakåt i tiden.

I TV-inslagen efteråt hade man diskuterat hans agerande. Flera hade framhållit att han borde ha handlat annorlunda. Kanske det. Själv visste han inte vad som var rätt och fel. Vem vet det? Han visste bara att han gjorde det situationen krävde. Bilderna i dramat kom för honom, som om de låg på lur och bara väntade på att plockas fram. Larmet från banken hade kommit strax före stängningsdags. Allt hade gått i en rasande fart. Så många beslut att fatta på ingen tid alls. I hans fall hade han visserligen gjort en del saker rätt som lett till att han räddat liv, men det hade kostat en del. Inte minst ett par av hans fingrar. En plågsam tid på sjukhus. Kanske hade han förlorat jobbet också. Det var så han tänkte. Nå, det var gjort nu. Han tänkte på sin fars ord. "Ta det som det är. Det är ändå inget som kan göras ogjort nu."

Konstigt att han, Martinsson, hade en minneslucka mitt i händelsekedjan.

Från det att han skjutit den ene rånaren och befriat

gisslan, till dess han vaknat på sjukhuset var det mesta svart. Glimtvis dök det upp grå bilder som exponerades sekundsnabbt i hans hjärna. Förvrängda hjärnfoster. En psykolog på sjukhuset hade berättat att minnesförlusten var en följd av det oerhörda trauma han utsatts för. Psykologen var övertygad om att minnet skulle komma tillbaka igen. Den kroniska huvudvärken var ett tecken på det.

Han hade dödat den ene rånaren.

Han mindes vagt den blixtrande smärtan medan han kämpat för att få fram pistolen. Det var också allt.

Flera gånger hade Günther Martinsson ställt sig frågan om han inte egentligen borde ha hållit sig utanför det hela. Det fanns stunder då han inte visste svaret.

Han hade haft tur, sa alla. Kanske det.

TVÅ

Günther Martinsson hittade den lilla skylthänvisningen SEDLIGHETSROTELN och letade sig fram i korridoren samtidigt som han försökte få bort känslan av att vara en som inte hörde dit. Några förutfattade meningar om vad de jobbade med på sedlighetsroteln hade han inte. Han brydde sig inte heller. Han kände inte för att engagera sig i deras sysslor. Sexhandeln i Göteborg var i och för sig något alla talade om. Prostitutionen hade spritt sig ner i åldrarna – det fanns skolflickor som drygade ut sin veckopeng med att erbjuda sina tjänster. Och handeln pågick öppet. Männen som köpte flickornas tjänster kom ur alla samhällsskikt. Bara några dagar tidigare hade det stått i tidningarna om en lokalpolitiker som ertappats med byxorna nere vid Sociala huset – i färd med att köpa sex.

Irritationen bubblade fortfarande inom honom. Nordlanders manövrerande var outhärdligt. Så uppgjort allt varit! Han skulle ta ett snack med facket så fort han fick chansen. Så här fick det bara inte gå till.

Han passerade rader av dörrar, somliga halvöppna, och följde korridoren när den svängde i nittio grader. På den här våningen var också linoleumet grönt. Ljud av telefoner som ringde utan att någon svarade. En svag doft av rengöringsmedel hängde i luften. Tre uniformerade polismän stod i hallen och samtalade lågmält. De avbröt sig och vände sig mot honom. Martinsson kände ingen av dem, men han var övertygad om att de visste vem han var.

Deras blickar gled ner mot hans vänsterhand och han tillät sig – i ett anfall av skämtlynne som han genast

ångrade – att lyfta den och vifta med tummen och pekfingeret i luften. När han frågade dem om vägen, pekade den ene i riktning mot en dörr som det stod BENGT KROON på utan att visa överraskning. En av de andra sa: "Välkommen tillbaka". Martinsson nickade kort. Sedan återgick de till sin konversation igen som om inget hänt: slöt ledet och vände ryggen mot främlingen.

Nå, vad väntade han sig?

Hårt knackade han på Kroons dörr och drog upp den när en grön lampa tändes utanför. Mannen som stod framme vid fönstret vände sig om.

"Hej", sa han.

Martinsson stannade innanför tröskeln.

"Är det du som är Bengt Kroon?"

"Ja."

"Jag vill att du ska veta att jag är här under protest."

"Jag förstår."

"Jag tänker ta upp saken med facket. Jag vet inte hur mycket du är involverad?"

Bengt Kroon nickade bara. Nästan som om han väntat sig det här. Han bad honom slå sig ner. Martinsson satte sig i besöksfåtöljen.

"Vill du ha kaffe?"

Det stod några muggar och en termos på skrivbordet och han höll upp utan att vänta på svar.

När Bengt Kroon satte sig bakom skrivbordet syntes han knappt bakom pappershögarna som täckte ytan. De granskade varandra. Martinsson funderade på att åter säga något om omständigheterna till varför han var här, men avstod. Trots allt var det inte den andres fel att situationen blivit som den blivit.

Kommissarie Kroon var nästan helt skallig och med ett underbett som fick honom att se litet grodlik ut. Han var kortväxt. Mångordigt, men tålmodigt och vänligt,

började han redogöra för verksamheten på enheten medan de tog för sig av kaffet.

Martinsson noterade att det hängde akvareller på väggen, nästan alla föreställde klippor och hav. Bokhyllan var ett under av noggrannhet.

Vältummade volymer av olika böcker, en handbok i rättsvetenskap. Lådor med handskrivna etiketter. I hörnet: en klångväxt och ett arkivskåp. Ett par boxhandskar hängde på en spik på väggen bakom Kroon, i övrigt fanns det inte mycket som sa något om honom. Han verkade egentligen alldeles för kraftig för att vara en polis. Men trots den utskjutande magen rörde han sig smidigt. Martinsson kunde inte låta bli att jämföra honom med Nordlander. Den gröna, hemstickade tröjan skulle aldrig Nordlander ha tagit i – ens med tång.

Kroon satt inte länge bakom sitt skrivbord.

Efter en stund reste han sig, placerade händerna bakom ryggen som en skollärare och gick fram och tillbaka mellan konferensbordet och anslagstavlan där det hängde fotografier och skisser.

Han verkar vara en hygglig prick, tänkte Günther Martinsson och höllde upp en kopp kaffe till.

Solen lyste in genom det öppna fönstret och över krukväxterna som såg ut att må bra av det. Då och då ryckte gardinerna till av vinden som förde med sig trafikljudet utanför.

Fortfarande var Martinsson tjurig över att ha förflyttats hit på det sätt som skett, och han lyssnade dåligt på vad den andre sa. När dörren bakom honom gled upp, brydde han sig inte om att vända sig om.

Det var först när Kroon hejdade sig i steget, tystnade och tittade upp som han kastade ett getöga över axeln.

Hon gjorde direkt intryck på honom.

Sällan hade Günther Martinsson sett en kvinna som

var så yppig överallt: höfter, byst, axlar, armar. Hon var inte fet, det var inte det. Det var bara så mycket av allting. Ljusblå blus, svart kjol och svarta nylonstrumpor satt åt överallt och såg ut att dölja ett mindre kärnkraftverk, tänkte han. Dessutom spretade det rödfärgade håret ut från huvudet som om hon just fått en elektrisk stöt. Men det var ögonen, blanka som kopparslantar, som gav det runda ansiktet karaktär. Ett diffust – spydigt? – leende spelade i mungipan när hon iakttog Martinsson. Det var inte mycket att gå på, och han kunde inte avgöra om hon var road av hans närvaro eller om det var något annat. Hon kunde inte ha arbetat många år inom yrket. Instinktivt dolde han sin defekta hand bakom ryggen.

Hon satte ner en kasse på golvet.

Utan att tveka sträckte hon fram handen och visade upp vita tänder i överkäken när hon log utan att säga något.

Martinsson reste sig och tog den. Hon hade ett svalt men bestämt handslag.

Han insåg att hon var nästan lika lång som han. "Jag heter Günther Martinsson", sa han.

"Jag vet." Rösten var neutral.

"Det här är alltså kriminalassistent Moa Timmer, som jag sa", sa Bengt Kroon och rev sig i nacken som om han plötsligt fått massor av myggbett.

"Jag förstår." Martinsson kunde inte erinra sig att Kroon sagt något om henne.

"Kriminalassistenten tar hand om dej." Bengt Kroon såg ut som om han sagt något opassande. "Jag menar att Moa hjälper dej till rätta."

Den stora kvinnan svarade för dem båda. "Jo."

"Som sagt, jag hoppas du ska stanna, Günther. Trots omständigheterna. Vi behöver en rutinerad kraft som du. Moa?"

”Vi börjar med en gång”, sa kvinnan. Hon tog fram en pärm ur kassen. Hon ville att Martinsson skulle ta den, men han tog den inte. ”Vi har ett förhör som väntar.”

Först då kom Martinsson att tänka på att Kroon sagt något om våldtäkt.

Febrilt försökte han erinra sig något av det den andre talat om, men det hände inte mycket i hjärnvindlingarna. Hjärnan kändes som om den skulle behöva ett slag för att komma igång. Det stack till genom den molande huvudvärken – han skulle behöva ta en tablett snart.

Han undrade varför han blev så överraskad av henne.

Säkert var det hennes storlek. Han hade aldrig träffat en så stor kvinna förr. En sekreterare som de hade haft en gång på våldshoteln, hade varit i närheten av den här *size*- men hon hade inte varit så lång.

Kroon såg plötsligt ut att ha bråttom. ”Sätt igång då. Ni får bekanta er successivt, jag tror att hon väntar på er?”

”Vi kör”, nickade den bastanta kvinnan och gjorde ett tecken med tummen och gick ut.

Günther Martinsson följde dröjande efter.

I korridoren växlade de några korta meningar, utan att det gav honom något. Utan att spilla någon tid höll hon upp ett anteckningsblock och en liten bandspelare och började gå i riktning mot förhörsrummen. Han ville veta mer om det som förestod. Han betraktade den kraftiga ryggtavlan framför sig och sa: ”Vänta litet. Vad handlar det här om?”

”Ett förhör.”

”Vem med?”

”En kvinna.”

Hennes avoghet retade honom. ”Kan du möjligen ge mej några detaljer?”

Hon besvarade sig inte ens med att glutta över axeln. Hon svängde på stjärten när hon gick – som en stridshäst,

tänkte han – den stora kroppen rörde sig förvånansvärt gracilt. "Hon heter Birgitta Louise Eriksson. Hon är tjugosju år gammal och arbetar på ett läkemedelsföretag i Högsbo. Hon blev våldtagen i sitt hem i natt och kommer från sjukhuset där dom gjort tre miljoner förnedrande prover, inkluderande spermietest i slidan och munnen. Hon är helt uppriven och har väntat i en timme på att bli förhörd av oss. Allt det står i pärmen som jag försökte ge dej, Günther Martinsson. Räcker det?"

OK, tänkte han trött. En till som inte är på bästa humör. "Jag vill bara att du ska veta att jag varit ur selen ett tag. Jag har varit sjukskriven därför att min vänsterhand..." Han avbröt sig när hon stannade och vände sig om. Något mörkt lurade i blicken. Hon höjde rösten, obekymrad om att en ung sekreterare passerade med en bunt papper i handen.

"Förlåt mej, bäste Günther Martinsson. Jag vill inte att du ska ta det här fel, men just nu skiter jag hur mycket som helst i dej. Just nu är min enda angelägenhet att hjälpa Birgitta Eriksson. Jag har inte bett om att få dej på halsen, och jag har en känsla av att du inte heller gillar din situation. Men när det nu är så här, föreslår jag att vi gör det bästa. OK?"

Det var i tuffaste laget men det var åtminstone klara papper.

Han sa ja.

Hon ryckte liknöjt på axlarna.

Martinsson kände stridslusten vakna inom sig.

De runda kinderna framför honom hade fått röda fläckar. "Beträffande förhörspersonen. Håll dej i bakgrunden, det här är känsligt. Hon mår dåligt. Tänk på att hon ser dej som potentiell våldsman."

"Mej?"

"Du är ju karl, eller hur?"